
ÇİN
RAPORU

Çin Ülke Raporu: Teknoloji, Yapay Zekâ ve Ekonomi Stratejisi

VARCO.

İÇİNDEKİLER

02 — Varol ve Rcora Ortak Raporu

05 — RCORA Özeti

09 — Bir Bakışta Çin

10 — Kurumsal ve Ekonomik Zemin: Büyümenin Açıklaması

12 — Makroekonomi: Güçlü Arz, Zayıf Talep

13 — 5 Yıllık Plan

14 — Ar-Ge ve Yenilik: Rekor Harcamalar ve Araştırmalar

15 — Yarı İletkenler ve Çip Bağımlılığı

16 — 5G ve Dijital Altyapı

16 — Yapay Zeka Stratejisi

21 — Teknolojii ve Dış İlişkiler

21 — Liderliği Sınayan 6 Gösterge

22 — Değerlendirme

23 — Türkiye İçin Çıkarımlar

26 — Yönetici Görüşü ve İzlenecek Göstergeler

27 — Kaynakça

Varol ve Rcora Ortak Raporu

Bu rapor, Varol Company ve Research Company of Robots and AI (RCORA) iş birliğiyle, Çin'in son beş yılda teknoloji, yapay zekâ ve ekonomi alanlarında izlediği dönüşüm stratejisini Türkiye'deki karar vericiler, araştırmacılar, iş dünyası temsilcileri ve politika geliştiriciler için bütüncül ve analitik bir çerçevede değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışmanın araştırma altyapısı; resmî kurumların yayımladığı istatistikler ve politika belgeleri, uluslararası kuruluşların veri setleri, akademik araştırmalar, düşünce kuruluşlarının analizleri ve Türkçe akademik literatürün karşılaştırmalı incelenmesine dayanmaktadır. Kullanılan veriler, kaynak niteliği, güncelliği ve güvenilirlik düzeyi dikkate alınarak sınıflandırılmış; böylece bulguların dayandığı kanıtların izlenebilirliği ve değerlendirme sürecinin şeffaflığı esas alınmıştır.

Araştırmanın temel yaklaşımı, Çin'in teknoloji ve yapay zekâ alanındaki dönüşümünü önceden belirlenmiş olumlu veya olumsuz yargılar üzerinden değil, somut veriler ve çok boyutlu analizler üzerinden değerlendirmektir. Bu doğrultuda ülkenin teknolojik ilerlemesi, ekonomik kapasitesi ve kurumsal yapılanması kadar yapısal sorunları, dışa bağımlılıkları ve stratejik kırılganlıkları da incelemeye dâhil edilmiştir.

Çalışmanın nihai amacı, Çin'in deneyimini Türkiye için doğrudan bir model olarak sunmak değil; bu deneyimden hareketle Türkiye'nin teknoloji politikaları, yapay zekâ ekosistemi, Ar-Ge yatırımları, dijital dönüşüm kapasitesi ve uluslararası rekabet stratejileri açısından değerlendirilebilecek somut çıkarımlar geliştirmektir.
Araştırma ilkesi: Kaynak temelli analiz, metodolojik şeffaflık, karşılaştırmalı değerlendirme ve Türkiye odaklı stratejik çıkarım.

VARCO & RCORA

Raporun Amacı

Çin, son yıllarda yapay zekâyı yalnızca teknolojik bir gelişim alanı olarak değil; ekonomik kalkınma, endüstriyel rekabetçilik, bilimsel araştırma ve ulusal teknoloji egemenliğinin temel bileşenlerinden biri olarak konumlandırmıştır. 2017 yılında ilan edilen Yeni Nesil Yapay Zekâ Geliştirme Planı, Ağustos 2025'te yayımlanan YZ+ (AI+) politika belgesi ve 2026 yılında kabul edilen 15. Beş Yıllık Plan, bu stratejik dönüşümün temel kilometre taşlarını oluşturmaktadır.

Ancak Çin'in yapay zekâ alanındaki yükselişi, doğrusal ve kesintisiz bir başarı hikâyesi olarak değerlendirilmemelidir. ABD'nin ileri teknoloji ve yarı iletken ihracatına yönelik kısıtlamaları, iç talepteki yapısal sorunlar, temel bilimsel araştırmalardaki gelişim ihtiyacı ve küresel teknoloji rekabetinin yarattığı baskılar, bu dönüşümün önündeki önemli kırılganlıkları oluşturmaktadır.

Bu rapor, Çin'in yapay zekâ ekosistemini teknolojik, ekonomik, endüstriyel ve jeopolitik boyutlarıyla bütüncül bir yaklaşımla incelemektedir. İlk bölümde ülkenin makroekonomik ve kurumsal altyapısı ele alınırken, devamında Ar-Ge kapasitesi, yarı iletken endüstrisi, dijital altyapı, veri ekosistemi ve yapay zekâ politikaları değerlendirilmektedir. Son bölümde ise Çin modelinin güçlü yönleri, yapısal sınırlılıkları ve küresel rekabet üzerindeki olası etkileri analiz edilerek Türkiye açısından stratejik fırsatlar, riskler ve politika çıkarımları ortaya konulmaktadır.

VARCO ve RCORA'nın araştırma perspektifi: Raporun temel yaklaşımı, yapay zekâyı tek başına bir teknoloji olarak değil; ekonomik değer üretimini, kurumsal dönüşümü, endüstriyel kapasiteyi ve uluslararası rekabet dengelerini yeniden şekillendiren stratejik bir güç olarak değerlendirmektir.